

בש"פ 4543/22 - יוסף טקטקה, חב' מפעל ששת האבנים לאבן ושיש בע"מ נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4543/22

לפני:

כבוד השופט א' שטיין

העוררים:

1. יוסף טקטקה
2. חב' מפעל ששת האבנים לאבן ושיש בע"מ

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 74(ה) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 על החלטת בית המשפט המחוזי ירושלים (השופט א' גורדון) אשר ניתנה ביום 14.6.2022 בבע"ח 16345-06-22

בשם העוררים:

עו"ד אייל אסעד

בשם המשיבה:

עו"ד אופיר טישלר

החלטה

הערר

1. לפניי ערר לפי סעיף 74(ה) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ), על החלטתו של בית המשפט המחוזי ירושלים (השופט א' גורדון) אשר ניתנה ביום 14.6.2022 בבע"ח 16345-06-22,

ואשר במסגרתה נדחתה בקשת העוררים לקבלת חומרי חקירה ורשימת חומרי חקירה אשר לשיטתם נחוצים להם לשם הגנתם בהליך המתנהל נגדם בת"פ (מחוזי י-ם) 3386-04-18 (להלן: ההליך העיקרי).

הרקע לערר והליכים קודמים

2. העורר 1 הוא בעל המניות היחיד ומנהלה של העוררת 2, חברה העוסקת באספקת אבן שיש. בגדרו של ההליך העיקרי, העוררים מואשמים בעבירות רבות של הוצאת חשבונות מס במטרה להתחמק ממס בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 117 לחוק מס ערך מוסך, התשל"ו-1957; במרמה, עורמה ותחבולה, עבירה לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]; בהלבנת הון, עבירה לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון); בפעולה ברכוש אסור, עבירה לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון; וכן בקשירת קשר לביצוע פשע, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. כל זאת, במסגרת פרשה רחבת היקף במעורבות נאשמים נוספים ומספר חברות (להלן: הפרשה).

3. בחודש אפריל 2018 הוגש תחילה כתב אישום בגין הפרשה נגד אחיו של העורר 1 בלבד. בחודש ספטמבר 2018 תוקן כתב האישום על דרך של צירוף אישומים ו-16 נאשמים נוספים, ביניהם העוררים. בחודש מרץ 2021 תוקן כתב האישום בשנית, כך שמספר נאשמים נמחקו מכתב האישום, מאחר שהוחלט לנהל נגדם משפט נפרד במסגרת ת"פ 10612-04-21 (להלן: תיק חריז). הנאשמים בתיק חריז הפכו לעדי תביעה במסגרתו של ההליך העיקרי (להלן: עדי התביעה).

4. בחודש מרץ 2022 החליפו העוררים את ייצוגם בהליך העיקרי.

5. ביום 16.5.2022 ביקשו העוררים מהמדינה למסור להם חומרי חקירה מסוימים (להלן: חומרי החקירה). ביום 6.6.2022 השיבה המדינה לעוררים כי חלק מהחומרים המבוקשים נמסרו לעוררים זה מכבר, ואילו החלק האחר של החומרים אינו קיים או אינו ברשותה.

6. ביום 8.6.2022 הגישו העוררים בקשה לבית משפט קמא לקבלת חומרי החקירה. במסגרתה, ביקשו העוררים לקבל לעיונם חומרי חקירה מסוגים שונים ורשימתם המלאה.

7. בית משפט קמא דחה את בקשת העוררים על כל חלקיה - כדלקמן:

א. כל חומרי החקירה בתיק חריז, לרבות כל חומר העוסק בהבטחת דבר מה לעדי התביעה - המדינה הצהירה כי חומר החקירה בתיק חריז זהה לחומר החקירה בהליך העיקרי, חומר אשר הועבר לעוררים זה מכבר; זאת, למעט כתב האישום - אשר יועבר (ובינתיים אכן הועבר) לעוררים. עוד הצהירה המדינה כי אין בנמצא כל חומר העוסק בהבטחת דבר-מה לעדי התביעה. בהעדר אינדיקציה לסתור הצהרה זאת, דחה בית משפט קמא את הבקשה בעניין זה בקבעו כי לא ניתן להורות למדינה להמציא לעוררים חומרים שאינם קיימים.

ב. רשימת חומרי החקירה - העוררים טענו כי רשימת חומרי החקירה שנמסרה להם חסרה ואינה מובנת, וכן כי ישנם חומרי חקירה נוספים אשר "נעלמו" או "אבדו". המדינה טענה כי רשימת חומרי חקירה מלאה וסדורה הועברה לעוררים כבר בתחילת ההליך. לאחר עיון ברשימת החומרים, מצא בית משפט קמא כי מדובר ברשימה ההולמת את דרישות הדין בעניין זה. נקבע כי טענות העוררים נטענו באופן כוללני, ללא התמקדות ברורה בפרטים שלטענתם חסרים. משכך, הבקשה נדחתה - זאת, בשים לב לחלוף השנים הרבות מאז פתיחת ההליך, ולחילופי הייצוג. כמו כן, נקבע כי מקומן של הטענות בדבר חומרים אשר "נעלמו" הוא במסגרת ההליך העיקרי.

ג. חומרי חקירה מרשות המיסים - העורר 1 טען כי בין השנים 2010-2014 הוא נחקר על ידי רשויות המס, ובמסגרת זאת מסר להן חומרים - אשר לא הוחזרו אליו ולא הועמדו לרשות העוררים במסגרת חומרי החקירה. המדינה טענה כי כל החומר שהיה ברשותה, לאחר חיפוש במשרדי רשות המיסים, נמסר לעוררים. בית משפט קמא דחה גם את הבקשה בעניין זה, מאחר שהחומרים המבוקשים אינם ברשות המדינה, וספק אם החומרים הללו אכן קיימים.

ד. לבסוף, קבע בית משפט קמא כי "יש צורך לעבור בדקדוק על החומר שהועבר, וככל שתהיינה טענות ספציפיות ניתן יהיה להציגן".

8. למען הנוחות, ההצהרות שמסרה המדינה כאמור לעיל תיקראנה להלן הצהרת המדינה.

טענות הצדדים

9. העוררים חוזרים על כל טענותיהם כפי שנטענו בבית משפט קמא.

10. העוררים טוענים כי רשימת חומרי החקירה אינה עומדת באמות המידה שנקבעו בפסיקתנו בעניין זה - זאת, מאחר שהרשימה כוללת ולא ברורה; כך למשל הפנו אותנו העוררים לכותרת הבאה: "שלושה קרטונים המכילים פנקסי חשבוניות, חומר הנהח"ש, יומנים ומסמכים שונים בתפזורת". נטען כי המדינה עצמה, במסגרת הדיון בהליך העיקרי, הודתה כי ישנם תמלילי חקירה חסרים אשר טרם הועברו להגנה - משכך, ברי הוא כי רשימת חומרי החקירה שנמסרה לעוררים בתחילת ההליך לוקה בחסר.

11. כמו כן, לטענת העוררים, לא ניתן לקבל את טענת המדינה לפיה לא התקיים כל שיח עם עדי התביעה עובר להחלטה כי הם יוסרו מכתב האישום בהליך העיקרי.

12. זאת ועוד: העוררים טוענים כי חומרי חקירה רבים, ובעיקרם חומרים אשר נמסרו על ידי העורר 1 לרשות המיסים, לא נמסרו להם - ולטענת המדינה, אינם בנמצא. אובדן החומרים הללו, כך נטען, מסב לעוררים נזק ראייתי חמור, ופוגע ביכולתם להתגונן.

13. העוררים מבקשים כי כלל החומרים המבוקשים על ידם יימסרו להם לאלתר; וכן כי תומצא להם רשימה מפורטת של כל החומר שאבד; מסמך המפרט את כלל חקירותיו של העורר 1 ברשויות השונות; וכי יובהר שהחומרים שאבדו אינם נוגעים לאישומים נגד העוררים במסגרת ההליך הנוכחי.

14. מנגד, חוזרת המדינה על הצהרתה וטוענת כי העוררים קיבלו ממנה את כל חומרי החקירה שבידה ואת רשימתם המלאה והמפורטת. המדינה סבורה אפוא כי מן הדין לדחות את הערר מטעם זה ומנימוקיו של בית משפט קמא.

דיון והכרעה

15. כפי שהוסבר לעוררים במהלך הדיון, דין הערר להידחות.

16. כלל גדול הוא כי בגדרי סעיף 74 לחסד"פ ניתן לחייב את המדינה להעביר לעיון הנאשם רק את מה שיש לה, וכל אימת שמדובר בחומרי חקירה, ולא את מה שאין לה. זאת ועוד: הצהרת המדינה בכגון דא חוסה בצלה של חזקת התקינות, ובאין אינדיקציה להסתרת חומרי חקירה, הצהרה כאמור היא בגדר סוף-פסוק שאחריו אין ולא כלום (ראו: בש"פ 1378/20 זגורי נ' מדינת ישראל, פסקאות 56-61 (7.4.2020) (להלן: עניין זגורי)).

17. כפי שהובהר בעניין זגורי, הצהרת המדינה אשר באה בגדרם של הליכי גילוי ועיון בחומרי חקירה היא בבחינת "שטר ושוברו בצדו": הסתרת מידע מכוונת או חסרת תום-לב מטעם המדינה עלולה לגרור אחריה סנקציות חריפות כדוגמת פסלות ראיות ואף זיכוי הנאשם (ראו: שם, בפסקה 58). בהקשר זה, אבהיר את המובן מאליו: גילוי מאוחר של חומר חקירה מחייב את המדינה לתקן את הצהרתה הקודמת, שכן הצהרת המדינה באשר לחומרי החקירה אשר נמצאים בידה או תחת שליטתה, והם רלבנטיים למשפטו של הנאשם, היא הצהרה מחייבת שהנאשם ובאי-כוחו רשאים לסמוך על אמתותה בניהול הגנתם.

18. באשר לחומרים ספציפיים שבא-כוח העוררים מבקש לקבל לידיו, ושלטענת המדינה אינם כלולים בחומרי החקירה, וחלקם אף אינם קיימים - סבורני כי ביחס לכל אלו על העוררים להגיש בקשה מתאימה לפי סעיף 108 לחסד"פ במסגרת הדיון בהליך העיקרי. חומרים אלו אינם בני גילוי בגדרו של סעיף 74 לחסד"פ, כפי שמוסבר, בין היתר, בעניין זגורי (ראו: שם, בפסקאות 7-19).

זכויות העוררים להגיש בקשה כאמור מבעוד מועד, ובכפוף לכללים שעניינם חיסיון וקבילות של ראיות, שמורות להם.

19. נמצא אפוא שבית משפט קמא הגיע לכלל החלטה נכונה.

20. אשר על כן, הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ח בתמוז התשפ"ב (17.7.2022).

ש ו פ ט
